YVES BOT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2008. március 6. [1]

1. A jelen ügyek a Németországi Szövetségi Köztársaság, valamint a Glunz AG és az OSB Deutschland GmbH [2] által az Európai Közösségek Elsőfokú Bíróságának a Kronofrance kontra Bizottság ügyben 2004. december 1-jén hozott ítéletével [3] szemben benyújtott fellebbezésekre vonatkoznak. A megtámadott ítélettel az Elsőfokú Bíróság megsemmisítette a Németországi Szövetségi Köztársaság által a Glunz vállalkozás részére nyújtani tervezett támogatásra vonatkozó 2001. július 25-i bizottsági határozatot [4]. A vitatott határozatban az Európai Közösségek Bizottsága az EK 88. cikk (3) bekezdésben említett előzetes vizsgálat befejezésekor úgy vélte, hogy a szóban forgó intézkedés összeegyeztethető a belső piaccal, tehát nem kellett kifogást emelni a nyújtandó támogatással szemben.

2. E fellebbezések lényegében két jogi problémát vetnek fel.

3. Az első probléma az „érintett felek" számára az állami támogatások ellenőrzési eljárása keretében elismert jogok terjedelméhez kapcsolódik. A Bíróságtól ismét az EK 88. cikk (3) bekezdése alapján elfogadott bizottsági határozat ellen benyújtott megsemmisítés iránti keresetre alkalmazandó elfogadhatósági feltételek vizsgálatát kérik.

4. A második probléma az 1998. április 7-i bizottsági közleményben elfogadott, a nagyberuházási projektekhez nyújtott regionális célú támogatások multiszektorális keretszabályának [5] Elsőfokú Bíróság általi értelmezésére vonatkozik. E keretszabály rögzíti a regionális beruházási támogatásoknak adható „maximális támogatási intenzitás" számítási módjait. E tekintetben különböző értékelési szempontokat ír elő, amelyek egyike a piaci versenyhelyzetre vonatkozó tényező. E tényező Bizottság általi számítási módja a jelen ügyek tárgya. A Bíróságnak különösen azt kell vizsgálnia, hogy az Elsőfokú Bíróság nem hagyta-e figyelmen kívül hatáskörének korlátait a Bizottság értékelésének felülvizsgálata során e tényező értékelési módját illetően, és hogy nem alkalmazta-e tévesen a jogot e keretszabályban rögzített szabályok értelmezése során.

1 – Eredeti nyelv: francia.

2 – A továbbiakban: Glunz, illetve OSB.

3 – A T-27/02. sz. ügy, a továbbiakban: megtámadott ítélet (EBHT 2004., II-4177. o.).

4 – HL C 333., 7. o., a továbbiakban: megtámadott határozat. A német hatóságoknak címzett határozat a hiteles nyelven, tehát németül elérhető az alábbi oldalon: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2000/n517-00.pdf.

5 – HL C 107., 7. o., a továbbiakban: multiszektorális keretszabály.

5. A jelen indítványban azt javaslom a Bíróságnak, hogy utasítsa el e fellebbezéseket.

6. Először is úgy vélem, hogy az Elsőfokú Bíróság nem alkalmazta tévesen a jogot a Kronofrance SA [6] által benyújtott kereset elfogadhatóságának vizsgálatában. E tekintetben megjegyzem, hogy az Elsőfokú Bíróság helyesen alkalmazta a Bíróság Cook kontra Bizottság ügyben [7], valamint a Matra kontra Bizottság ügyben [8] kialakított ítélkezési gyakorlatát, amelyet később a Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben [9] 2005. december 13-án hozott ítéletében megerősített.

7. Ezt követően bemutatom, hogy véleményem szerint az Elsőfokú Bíróság miért gyakorolhatott teljes körű felülvizsgálatot az adható maximális támogatási intenzitás számítási módjának Bizottság általi értékelése felett.

8. Végül kifejtem azon okokat, amelyek alapján véleményem szerint az Elsőfokú Bíróság jogosan ítélte úgy, hogy a versenyhelyzetre vonatkozó tényező számításához nem csupán a piac strukturális kapacitását kellett figyelembe venni, hanem annak hanyatlását is.

6 – A továbbiakban: Kronofrance.

7 – A C-198/91. sz. ügyben 1993. május 19-én hozott ítélet (EBHT 1993., I-2487. o.).

8 – A C-225/91. sz. ügyben 1993. június 15-én hozott ítélet (EBHT 1993., I-3203. o.).

9 – C-78/03. P. sz. ügy (EBHT 2005., I-10737. o.).

I – A közösségi jogi keret

9. Elsőként bemutatom az EK-Szerződés releváns cikkeit, majd a 659/1999/EK rendelet [10] alkalmazandó rendelkezéseit, valamint a multiszektorális keretszabály által rögzített iránymutatásokat.

A – *A Szerződés*

10. Az EK 87. cikk alapján a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely torzítja a Közösségen belüli versenyt, vagy azzal fenyeget, elvben tiltott, az EK 87. cikk (2) és (3) bekezdésben felsorolt kivételekkel.

11. Az EK 87. cikk (2) bekezdése felsorolja a közös piaccal *ipso iure* összeegyeztethető támogatásokat. Ezek a magánszemély fogyasztóknak nyújtott szociális jellegű támogatások, feltéve hogy azokat a termék származásán alapuló megkülönböztetés nélkül nyújtják; a természeti csapások vagy más rendkívüli események által okozott károk helyreállítására nyújtott támogatások,

10 – Az EK-Szerződés [88]. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.).

valamint a Németországi Szövetségi Köztársaság felosztása által érintett egyes területei gazdaságának nyújtott támogatás, amennyiben a támogatásra e tagállam területi felosztásából eredő gazdasági hátrányok ellensúlyozásához szükség van.

12. Az EK 87. cikk (3) bekezdése meghatározza a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítható támogatásokat. Ezek között szerepel az olyan térségek gazdasági fejlődésének előmozdítására nyújtott támogatás, ahol jelentős az alulfoglalkoztatottság.

13. E rendelkezések végrehajtása érdekében a Szerződés, és különösen az EK 88. cikk létrehoz egy ellenőrzési eljárást, valamint az állami támogatások előzetes engedélyezését, amelyben a központi szerep a Bizottságé.

14. Az EK 88. cikk (2) bekezdése a Bizottság feladatává teszi a támogatások EK 87. cikkel való összeegyeztethetőségének értékelését. E rendelkezés első albekezdése értelmében „[h]a a Bizottság – azt követően, hogy felhívta az érintett feleket észrevételeik megtételére – megállapítja, hogy egy állam által vagy állami forrásból nyújtott támogatás a 87. cikk értelmében nem egyeztethető össze a közös piaccal, vagy hogy az ilyen támogatást visszaélésszerűen használják fel, úgy határoz, hogy az érintett állam köteles a Bizottság által kitűzött határidőn belül a támogatást megszüntetni vagy módosítani”.

15. Az EK 88. cikk (3) bekezdése a tagállamok számára előírja, hogy bejelentsék a Bizottságnak a támogatás nyújtására és módosítására irányuló szándékot, és megtiltja e szándék végrehajtását, amíg a Bizottság az EK 88. cikk (2) bekezdése első albekezdésének megfelelően nem határozott.

16. Így, amint azt az elemzésemben bemutatom, az EK 88. cikkben előírt vizsgálati eljárás két szakaszt foglal magában, nevezetesen a tervezett intézkedés előzetes vizsgálatát, és adott esetben, ha a Bizottság kételkedik az intézkedésnek a közös piaccal való összeegyeztethetőségében, egy alaposabb vizsgálatot, amelynek célja, hogy teljes körű információt kapjon az ügy összes adatáról [11]. E célból az EK 88. cikk (2) bekezdésnek megfelelően a Bizottságnak fel kell hívnia az érintett feleket észrevételeik megtételére.

17. Végül az EK 89. cikk felhatalmazza az Európai Unió Tanácsát, hogy rendeleteket alkosson az EK 87. és EK 88. cikk alkalmazására. E felhatalmazás alapján a Tanács elfogadta a 659/1999 rendeletet.

11 – Lásd különösen a C-367/95. sz. ügyben 1998. április 2-án hozott ítélet (EBHT 1998., I-1719. o.) 36. és 38. pontját.

B – *A 659/1999 rendelet*

18. A 659/1999 rendelet szabályozta a Bizottságnak az EK 88. cikk által ráruházott jogkörök alapján folytatott gyakorlatát. A Bíróság ítélkezési gyakorlatával összhangban megfogalmazott pontos szabályokat mond ki [12].

19. Eszerint a 659/1999 rendelet 1. cikkének h) pontja szinte azonos szavakkal veszi át azt a definíciót, amelyet a Bíróság az „érintett fél" fogalmára adott, emlékeztetek arra, hogy e fogalom áll a jelen ügyek középpontjában. Az Intermills kontra Bizottság ügyben 1984. november 14-én hozott ítéletben [13] a Bíróság úgy vélte, hogy érintettek azok a személyek, vállalkozások vagy társulások, amelyek érdekeit a támogatás érintheti, így különösen a versenytárs vállalkozások és a szakmai szervezetek [14]. E rendelet 1. cikkének h) pontja szerint az „érintett fél olyan tagállam vagy személy, vállalkozás vagy vállalkozások társulása, amelyek, illetve akinek érdekeit a támogatás nyújtása érintheti, különösen a támogatás kedvezményezettje, a versenytárs vállalkozások és a szakmai szövetségek".

20. A fenti rendelet 4. cikke azon előzetes vizsgálatra vonatkozik, amelyet a Bizottságnak akkor kell elvégeznie, amikor a tagállam támogatás nyújtására vagy módosítására irányuló szándékot jelent be.

21. E rendelkezés szerint a Bizottság háromféle határozatot hozhat. Határozhat úgy, hogy a bejelentett intézkedés nem valósít meg támogatást. Azt is megállapíthatja, hogy nem merül fel kétség a bejelentett intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően, és úgy határoz, hogy nem emel kifogást a szóban forgó támogatás nyújtásával szemben. Végül határozhat az EK 88. cikk (2) bekezdésében előírt hivatalos vizsgálati eljárás kezdeményezéséről, ha kétség merül fel a bejelentett támogatási terv közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően.

C – *A multiszektorális keretszabály*

22. A regionális célú támogatások összeegyeztethetőségének vizsgálatakor a Bizottságnak a térség fejlődésére gyakorolt kedvező hatásokon kívül figyelembe kell vennie azokat a hatásokat, amelyeket e támoga-

12 – A rendelet második preambulumbekezdése.

13 – A 323/82. sz. ügy (EBHT 1984., 3809. o.).

14 – 16. pont. E meghatározást a Bíróság megismételte a fent hivatkozott a Cook kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 24. pontjában; a Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 18. pontjában és a Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben hozott ítélet 36. pontjában.

tások bizonyos ágazatok gazdasági helyzetére nézve eredményezhetnek [15].

23. E célból fogadta el a Bizottság a multiszektorális keretszabályt. E keretszabály jelenti azon iránymutatásokat, amelyek a Bizottság számára lehetővé teszik, hogy minden egyes esetben kiszámítsa a regionális beruházási támogatásnak adható maximális támogatási intenzitást [16].

24. A maximális támogatási intenzitást a keretszabály 3. pontjában kifejtett módszer szerint számítják ki. E számítás először is a támogatás „regionális felső határának" (R tényező) meghatározását igényli, amely megfelel a nagyvállalatoknak az elfogadott régióban adható maximális támogatási intenzitásnak, figyelemmel a bejelentés időpontjában hatályos engedélyezett regionális célú támogatási rendszerre. Ha egyedi támogatásról van szó, az elfogadott területekre meghatározott felső határ alkalmazandó. E számításhoz meg kell határozni három megfelelő korrekciós együtthatót, elsőként az érintett ágazatban fennálló versenyhelyzetet (T tényező), másodszor a tőke/munka arányszámát (I tényező) és harmadszor a szóban forgó támogatásnak az érintett térség gazdaságára gyakorolt regionális hatását (M tényező). Az adható maximális támogatási intenzitást tehát úgy számítják ki, hogy e három korrekciós együtthatót a támogatás regionális felső határához (R tényező) rendelik.

25. A multiszektorális keretszabály 3.2. és 3.3. pontja értelmében a „versenyhelyzet" tényező annak megállapítására irányul, hogy a bejelentett projekt strukturális kapacitástöbblettel jellemzett ágazatban vagy alágazatban valósul-e meg. Ilyen kapacitástöbblet fennállásának megállapításánál a Bizottság számításba veszi az európai közösségi lépték szerint összességében a gyáripari termelés kapacitáskihasználásának rátája és a szóban forgó (al)ágazat kapacitáskihasználási rátája közötti eltérést. A Bizottság olyan ötéves referencia-időszakra hivatkozik, amely vonatkozásában az adatok rendelkezésre állnak. [17].

26. A multiszektorális keretszabály 3.4. pontja a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben a kapacitáskihasználásra vonatkozó adatok nem elegendőek, a Bizottság megvizsgálja, vajon az elfogadott beruházások nem hanyatló piacon valósulnak-e meg. E tekintetben összeveti a

15 – Lásd különösen a Tanács keretében összegyűlt tagállamok kormányainak a regionális célú támogatások általános rendszeréről szóló, 1971. október 20-i első állásfoglalás 6. pontját (HL C 111., 1. o.); a regionális célú támogatások rendszeréről szóló bizottsági közlemény (HL 1979. C 31., 9. o.) 10–12. pontját, valamint az [EK 87. cikk (3) bekezdése a) és c) pontjának] alkalmazási módszeréről szóló bizottsági közlemény (HL 1988. C 212., 2. o.) I. pontja 6. alpontjának második és harmadik franciabekezdését.

16 – A multiszektorális keretszabály 1.4. pontja. A bejelentési kötelezettséggel érintett projekteket a keretszabály 2.1. pontja határozza meg.

17 – A multiszektorális keretszabály 7.7. pontja szerint strukturális kapacitástöbblet akkor áll fenn, amikor az utolsó öt év átlagában a szóban forgó (al)ágazat kapacitáskihasználásának mértéke több mint két százalékponttal kisebb a teljes ipari ágazaténál. A strukturális kapacitástöbblet abban az esetben minősül súlyosnak, ha az eltérés az ipari ágazat átlagához képest több mint öt százalékpont.

szóban forgó termék vagy termékek vélelmezett fogyasztásának alakulását […] a teljes (Európai Gazdasági Térség [a továbbiakban: EGT)] szintű ipari ágazat növekedési rátájával.” [18].

27. Végül a fenti keretszabály 3.10.1. pontja értelmében négy korrekciós együtthatót kell alkalmazni a versenyhelyzetre vonatkozó tényezőnél. Ezen együtthatók értéke az alábbi feltételektől függ:

„i. Kapacitásnövelő projekt súlyos strukturális kapacitástöbblettel és/vagy a kereslet teljes hanyatlásával jellemzett ágazatban: 0,25

ii. Kapacitásnövelő projekt strukturális kapacitástöbblettel és/vagy hanyatló piaccal jellemzett ágazatban, amely lehetővé teszi a megnövelt piac egy részének megerősödését: 0,50

iii. Kapacitásnövelő projekt strukturális kapacitástöbblettel vagy a piac teljes hanyatlásával jellemzett ágazatban: 0,75

iv Semmilyen, az i–iii. pont értelmében vett negatív hatás nem valószínűsíthető: 1,00.”

28. A multiszektorális keretszabály értelmében a releváns termékpiac a piaci részesedés meghatározása érdekében magában foglalja a beruházási projektben tervezett termékeket, valamint adott esetben a fogyasztó vagy a gyártó által felcserélhetőnek tekintett termékeket. A földrajzi piacot illetően, ez elvben az EGT-t foglalja magában, vagy adott esetben az EGT területének bármely lényeges részét, ha a versenyfeltételek jelentősen eltérnek az EGT más részein fennálló versenyfeltételektől [19].

II – A jelen ügyek alapjául szolgáló tényállás

29. A megtámadott ítéletből kitűnő tényállás a következők szerint foglalható össze.

18 – A szóban forgó termékek piacát hanyatlónak kell tekinteni, ha a vélelmezett fogyasztás éves növekedési rátája az utolsó öt évben érezhetően (több mint 10%-kal) alacsonyabb a teljes EGT-szintű gyáripar éves átlagánál, kivéve ha ezen terméknek vagy ezeknek a termékeknek a keresletére vonatkozó növekedési ráta erős fellendülési tendenciát mutat. Az abszolút hanyatló piac olyan piacnak felel meg, ahol a vélelmezett fogyasztás átlagos éves növekedési rátája az utolsó öt évben negatív.

19 – A multiszektorális keretszabály 7.6. pontja.

30. Mind a német Glunz vállalkozás, amely a szóban forgó támogatás kedvezményezettje, mind a francia Kronofrance vállalkozás, amely az elsőfokú eljárás felperese, farostlemezeket gyárt és forgalmaz.

31. 2000. augusztus 4-én kelt levelében a Németországi Szövetségi Köztársaság 35%-os intenzitású (összesen 69 797 988 euró összegű) beruházási támogatás tervezetét jelentette be a Bizottságnak, amelyet a Glunz és OSB javára a Sachsen Anhalt Landban található nettgaui integrált fafeldolgozóközpont építéséhez kívánt nyújtani.

32. A Bizottság úgy vélte, hogy a bejelentett intézkedés az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősül, és azt a multiszektorális keretszabály alapján kell értékelni. E keretszabály által előírt rendelkezések alapján a Bizottság meghatározta az ebben a régióban e vállalkozásoknak adható maximális támogatási intenzitást, a korrekciós együtthatók mindegyikét értékelve (T, I és M tényező).

33. A versenyhelyzetre alkalmazandó együttható értékelését illetően a Bizottság emlékeztetett, hogy a fenti keretszabály 3.3. és 3.4. pontjának megfelelően a verseny helyzetére vonatkozó tényező elemzését a strukturális kapacitástöbblet adott térségbeli fennállásának vagy hiányának megállapítására kell korlátozni, ha elegendő adat áll rendelkezésre a kapacitáskihasználásról. A Bizottság, elfogadva azt, hogy a Glunz által előállított két termék a teljes európai farostlemezgyártás jelentős részét képviseli, és hivatkozva az Európai Közösségben a gazdasági tevékenységek általános statisztikai osztályozási rendszerének [20] legalacsonyabb szintjére, úgy döntött, hogy vizsgálatát az említett osztályozási rendszer 20.20. osztályának, azaz a farostlemezgyártásnak a kapacitáskihasználási adataira alapozza, amely az 1994–1998-as időszakot foglalja magában. A Bizottság arra a megállapításra jutott, hogy a szóban forgó beruházás kapacitásnövekedést idéz elő olyan ágazatban, amelyben nincs kapacitástöbblet, ami a verseny helyzetére vonatkozó tényezőnél 1-es korrekciós együttható alkalmazását indokolta.

34. A bejelentett támogatásnak a multiszektorális keretszabály által felállított szempontok szempontjából történt elemzése alapján a Bizottság ismertette azokat az indokokat, amelyek alapján úgy ítélte meg, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság által tervezett beruházási támogatás megfelelt az engedélyezett támogatás felső határának [21].

35. 2001. július 25-én a Bizottság a 659/1999 rendelet 4. cikkének (3) bekezdése alapján úgy határozott, hogy nem emel kifogást e támogatásnyújtással szemben.

20 – Ezen osztályozási rendszert az 1993. március 24-i 761/93/EGK bizottsági rendelettel (HL L 832., 1. o.) módosított, az Európai Közösségben a gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozásáról szóló, 1990. október 9-i 3037/90/EGK tanácsi rendelet (HL L 293., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 177. o.) hozta létre.

21 – A Bizottság szerint a jelen ügyekre alkalmazandó tényezőket az alábbiakban kell rögzíteni:
– A Sachsen-Anhalt Landban engedélyezett maximális intenzitást illetően 35%;
– A farostlemez piacán a verseny helyzetére figyelemmel a T tényezőre 1;
– az I tényezőre 0,8 (tőke/munka arányszám);
– az M tényezőre 1,5 a tervezett támogatás hatása figyelembevételével,
amely 42%-os maximális elfogadható intenzitást jelent (= 35% x 1 x 0,8 x 1,5). Lásd a megtámadott határozat 8–14. pontját és a megtámadott ítélet 14. pontját.

III – Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a megtámadott ítélet

36. Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2002. február 4-én benyújtott keresetlevelével a Kronofrance keresetet indított a megtámadott határozat megsemmisítése iránt. Az Elsőfokú Bíróság 2002. szeptember 10-i végzésével engedélyezte a Glunz és az OSB számára a beavatkozást a Bizottság indítványainak támogatása céljából.

37. A megtámadott ítéletben az Elsőfokú Bíróság a Kronofrance keresetének elfogadhatónak és megalapozottnak nyilvánítását követően megsemmisítette a megtámadott határozatot.

38. Ezen ítéletből kiderül, hogy a Bizottság és a beavatkozó felek a tárgyalás során a Kronofrance kereshetőségi jogának állítólagos hiányára alapított elfogadhatatlansági kifogást emeltek a kereset ellen. Arra hivatkoztak, hogy ez utóbbit a megtámadott határozat személyében nem érintette, mivel a szóban forgó támogatás nem befolyásolta lényegesen a piaci pozícióját.

39. Az említett ítélet 29–46. pontjában az Elsőfokú Bíróság megvizsgálta tehát a kereset elfogadhatóságát.

40. Az állandó ítélkezési gyakorlatra alapozva az Elsőfokú Bíróság először is a megtámadott ítélet 32. pontjában emlékeztetett arra, hogy különbséget kell tenni az állami támogatások ellenőrzési eljárásának két szakasza, nevezetesen a támogatásokra vonatkozó előzetes vizsgálat és a hivatalos vizsgálati eljárás [22] között. Az első szakasz lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy előzetes véleményt alkothasson a támogatás összeegyeztethetőségéről, míg a második lehetővé teszi, hogy teljes körű információval rendelkezzen az ügy adatainak összességéről, és e tekintetben kötelezi a Bizottságot arra, hogy szólítsák fel az érdekelteket az észrevételeik előterjesztésére. Az Elsőfokú Bíróság ennélfogva a jelen ítélet 33. pontjában kimondta, hogy amikor a Bizottság kizárólag az előzetes vizsgálat alapján megállapítja, hogy valamely támogatás összeegyeztethető a közös piaccal, az EK 88. cikk (2) bekezdésében előírt eljárási garanciákban részesülők csak akkor érhetik el ennek betartatását, ha ezt a bizottsági határozatot megtámadhatják a közösségi bíróság előtt [23].

41. Következésképpen az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 34. pontjában megállapította, hogy:

„[…] amikor előzetes vizsgálat alapján meghozott bizottsági határozat megsemmisítése iránti keresettel a felperes az EK 88. cikk (2) bekezdése által előírt eljárási biztosítékok

22 – Az Elsőfokú Bíróság a fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 22. pontjára, a Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 16. pontjára, a fent hivatkozott Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben hozott ítélet 38. pontjára, valamint a T-158/99. sz., Thermenhotel Stoiser Franz és társai kontra Bizottság ügyben 2004. január 13-án hozott ítélet (EBHT 2004., II-1. o.) 57. pontjára hivatkozik.

23 – Az Elsőfokú Bíróság a fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 23. pontjára, a fent hivatkozott Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 17. pontjára, a Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben hozott fent hivatkozott ítélet 47. pontjára, valamint a fent hivatkozott Termenhotel Stoiser Franz és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 69. pontjára hivatkozik.

betartatását törekszik elérni, érintettkénti minőségének puszta ténye elegendő e rendelkezés értelmében ahhoz, hogy az EK 230. cikk negyedik bekezdése értelmében közvetlenül és személyében érintettnek legyen tekinthető [24] […]".

42. Az Elsőfokú Bíróság tehát vizsgálta, hogy a felperest a 659/1999 rendelet 1. cikkének h) pontja értelmében érintett félnek lehetett-e tekinteni. A farostlemezek piacán a Kronofrance versenyhelyzetére vonatkozó elemzés alapján az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 44. pontjában megállapította, hogy a felperes versenytársa a támogatásból részesülő vállalkozásnak, és hogy így ő érintett fél.

43. Következésképpen a közösségi bíróság a keresetet elfogadhatónak nyilvánította [25].

44. Az Elsőfokú Bíróság ezt követően a Kronofrance által hivatkozott jogalapokat elemezte. Ez utóbbi lényegében négy megsemmisítési jogalapra hivatkozott, elsőként az EK 87. cikk és a multiszektorális keretszabály megsértésére, másodsorban az EK 88. cikk (2) bekezdése megsértésére, harmadsorban hatáskörrel történő visszaélésre és negyedsorban az indokolási kötelezettség megsértésére.

45. Az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg, hogy a Kronofrance által hivatkozott jogalap megalapozott volt, és ezért megsemmisítette a megtámadott határozatot.

46. Ezen első jogalappal a felperes vitatja a Bizottság által az elfogadható maximális támogatásintenzitásról és különösen a verseny helyzetére vonatkozó korrekciós együtthatóról tett megállapítást (T tényező). Felrótta a Bizottságnak, hogy nem vizsgálta, hogy a tervezett beruházások hanyatló piacon fognak-e megvalósulni, és hogy megelégedett az ágazat strukturális kapacitásának elemzésével.

47. Az Elsőfokú Bíróság – azt követően, hogy a megtámadott ítélet 79. pontjában emlékeztetett a Bizottság mérlegelési jogkörének terjedelmére az állami támogatások ellenőrzése során –, vizsgálta, hogy a Bizottság nem alkalmazta-e tévesen a jogot a multiszektorális keretszabály értelmezése és végrehajtása során.

48. Bár az Elsőfokú Bíróság ezen ítélet 89. pontjában elismerte, hogy pusztán megszövegezése alapján a multiszektorális keretszabályt valóban a Bizottság által hivatkozott értelemben lehet érteni, ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy az említett keretszabályt az EK 87. cikkének és az általa követett cél, nevezetesen a közös piacon a torzulásmentes verseny fényében kell értelmezni.

24 – Az Elsőfokú Bíróság a fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 23–26. pontjára, a fent hivatkozott Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 17–20. pontjára, valamint a 11/95. sz., BP Chemicals kontra Bizottság ügyben 1998. szeptember 15-én hozott ítélet (EBHT 1998., II-3235. o.) 89. és 90. pontjára hivatkozik.

25 – A megtámadott ítélet 46. pontja.

49. Az említett ítélet 90–95. pontjában az Elsőfokú Bíróság a multiszektorális keretszabály 3.2–3.10. pontjának rendszerét vizsgálta. A megtámadott ítélet 96. pontjában azt a következtetést vonta le, hogy az 1-es korrekciós együttható alkalmazása a versenyhelyzet címén mind az érintett ágazat strukturális kapacitástöbblete hiányának, mind a hanyatló piac hiányának előzetes megállapítását magában foglalja. E tekintetben az Elsőfokú Bíróság e két értékelési szempont sajátosságára utalt.

50. Ilyen körülmények között mondta ki az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 97. pontjában, hogy a multiszektorális keretszabály 3.4. pontjának első mondatát úgy kell érteni, hogy „ha az érintett ágazat kapacitáskihasználására vonatkozó adatok nem teszik lehetővé a Bizottság számára a strukturális kapacitástöbblet fennállásának megállapítását, meg kell vizsgálnia, hogy az érintett piac hanyatló piac-e".

51. Következésképpen az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 103. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Bizottság, azzal, hogy a verseny helyzetére vonatkozó 1-es korrekciós együtthatót anélkül alkalmazta, hogy előzetesen megvizsgálta volna, a tervezett támogatás nem hanyatló piacon valósul-e meg, tévesen alkalmazta a jogot, megsértve az EK 87. cikket és a multiszektoriális keretszabályt.

52. Az Elsőfokú Bíróság tehát úgy ítélte meg, hogy helyt kell adni a Kronofrance kérelmeinek, és meg kell semmisíteni a megtámadott határozatot.

IV – A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei

53. A Bíróság Hivatalához 2005. február 16-án és 18-án a Németországi Szövetségi Köztársaság, valamint a Glunz és az OSB benyújtotta a jelen fellebbezéseket.

54. A Bíróság elnöke 2005. október 13-i végzésével a C-75/05. P. és a C-80/05. P. sz. ügyet a szóbeli szakasz lefolytatása és az ítélethozatal céljából egyesítette.

55. A felperesek azt kérik a Bíróságtól, hogy helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, és utasítsa el a Kronofrance keresetét. A Glunz és az OSB is azt kéri, hogy adott esetben ügyüket utalják az Elsőfokú Bíróság elé az ügy érdemében történő határozathozatal érdekében.

56. A felperesek végezetül azt kérik, hogy a Kronofrance-ot kötelezzék mind a fellebbezés, mind az Elsőfokú Bírósághoz benyújtott kereset költségeinek viselésére.

57. A jelen ügyek mindegyikében a Bizottság a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezését kéri. Azt kéri, hogy a Bíróság utasítsa el a Kronofrance keresetét mint elfogadhatatlant, és másodlagosan mint megalapozatlant,

valamint hogy kötelezze ez utóbbit mind az elsőfokú eljárás, mind a fellebbezés költségeinek viselésére.

58. A két ügyben a Kronofrance a fellebbezések elutasítását és a fellebbezőknek mind a Bíróság elé benyújtott fellebbezés, mind az Elsőfokú Bíróság elé benyújtott kereset költségeinek viselésére való kötelezését kéri.

V – Jogi elemzés

59. Véleményem szerint a fellebbezők négy jogalapra hivatkoznak fellebbezésük alátámasztására.

60. A Németországi Szövetségi Köztársaság, a Glunz és az OSB az első jogalappal arra hivatkozik, hogy a megtámadott ítélet jogi hibában szenved azáltal, hogy az Elsőfokú Bíróság elfogadhatónak ítélte a Kronofrance keresetét.

61. A második jogalapjukkal, amely véleményem szerint két részből tevődik össze, a fellebbezők vitatják az Elsőfokú Bíróság bírósági felülvizsgálatának természetét és terjedelmét, amelyet a versenyhelyzetre vonatkozó tényező számításának Bizottság által történő értékelése kapcsán végzett. Fenntartják, hogy az Elsőfokú Bíróság nem vette figyelembe a bírósági felülvizsgálatára előírt határokat, és helytelenül értelmezte a multiszektorális keretszabályt.

62. Harmadik jogalapjában a Németországi Szövetségi Köztársaság, valamint a Glunz és az OSB azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság nem tartotta be a pervezető intézkedéseket és különösen az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 64. cikkét.

63. Végül a Glunz és az OSB a negyedik jogalapjában úgy érvel, hogy a megtámadott ítélet ellentétes az EK 230. cikk második bekezdésével, mivel a Kronofrance által benyújtott megsemmisítés iránti kereset alátámasztására hivatkozott jogalapokat meghaladó kérdésekben is határoz.

64. E jogalapok megalapozottságáról történő véleménynyilvánítást megelőzően előzetes észrevételt kívánok tenni a Bíróság által a fellebbezés keretében gyakorolt felülvizsgálat határait illetően.

65. Emlékeztetek rá ugyanis, hogy az EK 225. cikk (1) bekezdéséből és a Bíróság alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből az következik, hogy a fellebbezés kizárólag jogkérdésre vonatkozhat, és abban csak az Elsőfokú Bíróság hatáskörének hiányára, a fellebbező érdekeit hátrányosan befolyásoló, az Elsőfokú Bíróság előtt történt eljárási

szabálytalanságra, valamint a közösségi jog utóbbi általi megsértésére lehet hivatkozni [26].

66. Az állandó ítélkezési gyakorlat alapján kizárólag az Elsőfokú Bíróság rendelkezik hatáskörrel egyrészt a tényállás megállapítására, kivéve ha megállapításainak anyagi pontatlansága a hozzá benyújtott eljárási iratokból ered, másrészt a tények értékelésére. A tények értékelése tehát – az elé terjesztett bizonyítékok elferdítésének esetét kivéve – nem minősül jogkérdésnek, amelyet – mint ilyet – fellebbezés keretében a Bíróságnak kell megvizsgálnia [27].

67. Azonban nem vitatott, hogy amint az Elsőfokú Bíróság megállapította vagy értékelte a tényállást, a Bíróság rendelkezik hatáskörrel az EK 225. cikk értelmében a tények jogi minősítésének és az abból az Elsőfokú Bíróság által levont jogkövetkezmények felülvizsgálatára [28].

68. Erre emlékeztetve, szükséges megvizsgálni a fellebbezők által a fellebbezésük alátámasztására felhozott különböző jogalapokat.

26 – Lásd különösen C-260/05. P. sz., Sniace kontra Bizottság ügyben 2007. november 22-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-10005. o.) 49. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

27 – Lásd különösen a C-136/92. P. sz., Bizottság kontra Brazelli és társai ügyben 1994. június 1-jén hozott ítélet (EBHT 1994., I-1981. o.) 47–49. pontját, valamint a fent hivatkozott Sniace kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 35. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

28 – Lásd különösen a C-185/95. P. sz., Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben 1998. december 17-én hozott ítélet (EBHT 1998., I-8417. o.) 23. pontját; a C-470/00. P. sz., Parlament kontra Ripa di Meana és társai ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-4167. o.) 41. pontját, és a C-551/03. P. sz., General Motors kontra Bizottság ügyben 2006. április 6-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-3173. o.) 51. pontját.

A – *A Kronofrance keresetének tévesen elfogadhatónak értékelésére alapított első jogalapról*

69. Ezen első jogalappal a fellebbezők vitatják a Kronofrance kereshetőségi jogának az Elsőfokú Bíróság általi értékelését.

1. A felek érvei

70. A Németországi Szövetségi Köztársaság, valamint a Glunz és az OSB úgy érvel, hogy a megtámadott ítélet sérti az EK 230. cikk negyedik bekezdését, amennyiben az Elsőfokú Bíróság a Kronofrance-ot a megtámadott határozat által „közvetlenül és személyében érintettnek” tekintette, és ebből következően elfogadhatónak ítélte e vállalkozás keresetét. E helytelen következtetés az EK 230. cikk negyedik bekezdése hatályának túlzott kibővítéséből és annak a 659/1999 rendeletre tekintettel való helytelen értelmezéséből ered.

71. Az Elsőfokú Bíróság ugyanis helytelenül ítélte úgy a megtámadott ítélet 34. és 35. pontjában, hogy a valamely támogatásra vonatkozó hivatalos vizsgálati eljárásban a 659/1999 rendelet 1. cikkének h) pontja értelmében lehetségesen „érintett" valamennyi személyt az EK 230. cikk negyedik bekezdése alapján közvetlenül és személyében érintette az előzetes vizsgálati szakaszt követően hozott engedélyező határozat, anélkül hogy szükséges lenne annak bizonyítása, hogy a Kronofrance versenyhelyzetét „lényegében" érintette-e a határozat.

72. Márpedig a Németországi Szövetségi Köztársaság, valamint a Glunz és az OSB szerint a 659/1999 rendelet szerinti „érintett fél" minőség nem jogosít automatikusan jogorvoslat benyújtására. Kizárólag a támogatás kedvezményezettje és a Kronofrance között fennálló versenyhelyzetre alapított konkrét vizsgálat felelne meg a Bíróság által a Plaumann kontra Bizottság ügyben kialakított ítélkezési gyakorlatnak[29]. Ennélfogva a Kronofrance kereshetőségi jogának megállapítása érdekében az Elsőfokú Bíróságnak meg kellett volna vizsgálnia, hogy annak az érintett piacon betöltött helyzetét lényegében érintette-e a határozat.

73. Márpedig az Elsőfokú Bíróság megítélésével ellentétben a Kronofrance és a Glunz nem áll ténylegesen versenyben a szóban forgó piacon, ennélfogva a Kronofrance e piacon betöltött helyzetét nem érinthette lényegében a határozat.

74. E tekintetben a Németországi Szövetségi Köztársaság kiemeli, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 43. és azt követő pontjaiban megelégedett annak megállapításával, hogy a Glunz olyan csoporthoz tartozott, amelyhez a farostlemezek területén Franciaországban tevékenykedő egyéb társaságok is tartoztak. Mindazonáltal e körülmény nem bír jelentőséggel, mivel a csoportra vonatkozó megfontolásokon, nem pedig a szóban forgó két vállalkozás között fennálló konkrét versenyen alapszik.

75. A Glunz és az OSB továbbá azt állítja, hogy helytelen az Elsőfokú Bíróság azon megállapítása, amely szerint a Kronofrance és a Glunz értékesítési területei fedik egymást. Az Elsőfokú Bíróság ugyanis tévesen értékelte a két vállalkozás piacaira vonatkozó adatokat.

76. E megfontolásokra tekintettel a fellebbezők álláspontja szerint a Kronofrance keresetét elfogadhatatlannak kellett volna minősíteni.

29 – A 25/62. sz. ügyben 1963. július 15-én hozott ítélet (EBHT 1963., 197. o.).

77. A Bizottság lényegében osztja a fellebbezők álláspontját az EK 230. cikk negyedik bekezdésének megsértését illetően, és e tekintetben emlékeztet a Bíróságnak a támogatás kedvezményezettje versenytársainak kereshetőségi jogára vonatkozó ítélkezési gyakorlatára. Különösen a Cofaz és társai kontra Bizottság ügyben 1986. január 28-án hozott ítéletre [30], valamint a fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben hozott ítéletre és a Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítéletre utal.

78. A Kronofrance ezzel ellentétben azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság helyesen ítélte úgy, hogy érintett fél a 659/1999 rendelet értelmében, és hogy a megtámadott határozattal szemben benyújtott keresete elfogadható volt, mivel az EK 88. cikk (2) bekezdésben említett eljárási garanciák betartására hivatkozott. A Kronofrance arra is hivatkozik, hogy a hivatalos vizsgálati eljárás meg nem nyitása esetében a támogatás kedvezményezettjének versenytársa kizárólag az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti „érintett fél" minőségét köteles bizonyítani, ha keresete eljárási jogainak védelmére irányul. Ez esetben, amint az a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából következik, és különösen az ARAP és társai kontra Bizottság ügyben 2002. május 16-án hozott ítéletből [31], nem szükséges bebizonyítani, hogy a felperes versenyhelyzetét lényegében érinti a határozat. Elegendő, ha érdekeit érintheti a támogatás odaítélése; e feltétel a jelen esetekben teljesül, mivel a Glunz és a Kronofrance között közvetlen versenyhelyzet áll fenn.

2. Értékelés

79. Az első jogalap keretében a Bíróságnak lényegében az állami támogatások ellenőrzési eljárásában az érintett felek számára elismert jogokról kell határoznia, különösen, amikor azok megsemmisítés iránti keresetet nyújtanak be a Bizottságnak az EK 88. cikk (2) bekezdésében előírt hivatalos vizsgálati eljárás megnyitását elutasító határozata ellen.

80. E jogalap vizsgálata elsőként a kérdésre vonatkozó ítélkezési gyakorlat megemlítését igényli.

a) Az állami támogatások ellenőrzési eljárása keretében az érintett felek jogaira vonatkozó ítélkezési gyakorlat

81. Az állami támogatások ellenőrzési eljárása keretében a Bizottság által elfogadott határozatok címzettjei kizárólag az érintett tagállamok. Ez akkor is érvényes, ha valamely határozatot olyan panasz következtében hoznak, amelyben a kérdéses intézkedést arra hivatkozással kifogásolják, hogy a Szerződéssel ellentétes támogatásnak minősül [32].

30 – A 169/84. sz. ügy (EBHT 1986., 391. o.).

31 – A C-321/99. P. sz. ügy (EBHT 2002., I-4287. o.) 61. pontja.

32 – Lásd különösen a fent hivatkozott Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben hozott ítélet 45. pontját.

82. Azok a természetes vagy jogi személyek, akik megsemmisítés iránti keresetet kívánnak benyújtani ilyen határozatokkal szemben, teljesíteniük kell az EK 230. cikk negyedik bekezdésében rögzített feltételeket. Emlékeztetek rá, hogy e rendelkezés valamennyi természetes vagy jogi személy megsemmisítés iránti keresetét olyan határozattal szemben, amelynek nem címzettje, azon kettős feltételtől teszi függővé, hogy ez utóbbi közvetlenül és személyében érintett legyen. Ha a szóban forgó aktus nem teljesíti e feltételeket, a vele szemben benyújtott kereset elfogadhatatlan.

83. A Bíróság a „személyében" érintett fogalmát a fent hivatkozott Plaumann kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben [33], határozta meg, amelyet azóta az állandó ítékezési gyakorlat [34] megerősített. A Bíróság kimondta, hogy azok a jogalanyok, akik nem címzettjei valamely határozatnak, csak akkor állíthatják, hogy személyükben érintettek, ha ez a határozat sajátos tulajdonságaik, vagy olyan ténybeli helyzet folytán vonatkozik rájuk, amely minden más személytől megkülönbözteti, és ezáltal „a címzetthez hasonló módon egyéniesíti őket".

84. Az állami támogatások ellenőrzési eljárása keretében a Bíróság elismerte, hogy az egyéni érdek fogalmát különös módon alkalmazzák, figyelembe véve a Szerződés 88. cikkének (2) és (3) bekezdésében előírt eljárások célját és sajátosságait [35].

85. Amint arra az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 32. pontjában emlékeztetett, ezen ellenőrzési eljárás két szakaszból áll, amelyek között a közösségi bíróság mindig világosan különbséget tett [36].

86. Az elsőt az EK 88. cikk (3) bekezdése hozza létre [37]. Emlékeztetek rá, hogy ez lehetővé teszi a Bizottságnak a bejelentett terv előzetes és egyszerűsített vizsgálatát annak érdekében, hogy kialakíthassa előzetes véleményét az utóbbi közös piaccal való összeegyeztethetőségéről [38]. Az eljárásban nem valószínű harmadik felek részvétele. Ezen eljárás befejezésekor a Bizottság határozhat úgy, hogy a szóban forgó intézkedés nem minősül állami támogatásnak az EK 87. cikk értelmében. Úgy is határozhat – erről való meggyőződése esetén –, hogy az intézkedés a Szerződéssel összeegyeztethető állami támogatásnak minősül. Ellenben ha a Bizottság nehézségekbe ütközik a támogatásnak a közös piaccal való összeegyeztethe-

33 – 223. o.

34 – Lásd különösen a fent hivatkozott Cofaz és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 22. pontját és a Cook kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 20. pontját, illetve a C-15/98. sz. és C-105/99. sz., Italie és Sardegna Lines kontra Bizottság egyesített ügyekben 2000. október 19-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-8855. o.) 33. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a fent hivatkozott Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben hozott ítélet 33. pontját.

35 – Lásd különösen a fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 21. pontját és a fent hivatkozott Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 15. pontját.

36 – A megtámadott ítéletben az Elsőfokú Bíróság különösen a fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 22. pontjára; a Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 16. pontjára, valamint a Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben hozott ítélet 38. és 39. pontjára utal. Ezen ítélkezési gyakorlatot azóta a fent hivatkozott Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben hozott ítélet 34. pontja és az Elsőfokú Bíróság T-395/04. sz., Air One kontra Bizottság ügyben 2006. május 10-én hozott ítélet (EBHT 2006., II-1343. o.) 33. pontja erősítette meg.

37 – Ezen eljárás alkalmazására vonatkozó szabályok a 659/1999 rendelet 4. cikkében jelennek meg.

38 – A 120/73. sz. Lorenz-ügyben 1973. december 11-én hozott ítélet (EBHT 1973., 1471. o.) 3. pontja.

tőségének megítélésében, meg kell nyitnia a hivatalos vizsgálati szakaszt.

87. Az EK 88. cikk (2) bekezdésében említett eljárás második szakaszáról van szó. Ennek lehetővé kell tennie a Bizottság számára, hogy összegyűjtse valamennyi szükséges véleményt – az ügy adatainak összességére vonatkozó teljes körű információ alapján – a bejelentett intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségének értékelése érdekében [39]. E célból köteles a Bizottság összegyűjteni az érintett feleknek a bejelentett támogatási tervre vonatkozó észrevételeit [40].

88. Amint arra utaltam, az „érintett félnek" az EK 88. cikk (2) bekezdése értelmében vett fogalmát a Bíróság tágan határozta meg, értve ez alatt olyan személyt, vállalkozást vagy vállalkozások társulását, amelyeknek, illetve akiknek az érdekeit a támogatás nyújtása esetlegesen érintheti, különösen a versenytárs vállalkozásokat és a szakmai szervezeteket. Emlékeztetek rá, hogy e meghatározást a 659/1999 rendelet 1. cikkének h) pontja szentesítette.

89. Ebből következik, hogy bármely vállalkozás, amely – akár eshetőleges – versenytársi kapcsolatra hivatkozik, „érintetti" minőséget nyerhet az EK 88. cikk (2) bekezdése értelmében, és e címen az észrevételei benyújtását lehetővé tevő eljárási garanciákkal rendelkezhet.

90. Az érintettek keresetindítási jogát az ítélkezési gyakorlat az EK 88. cikk (2) bekezdéséből vezette le, és az e rendelkezés által biztosított eljárási jogokon alapul [41].

91. Ezen ítélkezési gyakorlatot első alkalommal a fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben és a fent hivatkozott Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben fogalmazták meg. A Bíróság ugyanis úgy ítélte meg, hogy amennyiben a Bizottság hivatalos vizsgálati eljárás megindítása nélkül a támogatás összeegyeztethetőségére vonatkozó határozatot fogad el, az említett eljárási garanciák kedvezményezettjei, vagyis az érintett felek e garanciák tiszteletben tartását csak akkor tudják érvényesíteni, ha lehetőségük van arra, hogy e határozatot a közösségi bíróság előtt megtámadják [42].

92. Így az első ügyben a Bíróság kimondta, hogy a William Cook plc érintett fél az EK 88. cikk (2) bekezdés értelmében, mivel a támogatásban részesülő vállalkozáséhoz hasonló berendezéseket állított elő. E minőségében a Cookot úgy kell tekinteni, mint amelyet a szóban forgó határozat közvetlenül és személyében érint, következésképpen

39 – Ezen eljárás alkalmazására vonatkozó szabályok a 659/1999 rendelet 6. és 7. cikkében jelennek meg.

40 – Az EK 88. cikk (2) bekezdése alapján indított adminisztratív eljárás keretében az érintett felek szerepéről lásd a 659/1999 rendelet 20. cikkét és a (70/72. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 1973. július 12-én hozott ítélet (EBHT 1973., 813. o.) 19. pontját; a 84/82. sz., Németország kontra Bizottság ügyben 1984. március 20-án hozott ítélet (EBHT 1984., 1451. o.) 13. pontját; a fent hivatkozott Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben hozott ítélet 59. pontját, valamint a C-276/03. sz., Scott kontra Bizottság ügyben 2005. október 6-án hozott ítélet (EBHT 2005., I-8437. o.) 34. pontját.

41 – Emlékeztetek arra, hogy e jogok nem állnak fenn az EK 88. cikk (3) bekezdésében előírt előzetes vizsgálati szakasz keretében.

42 – Lásd a fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 23. pontját és a fent hivatkozott Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 17. pontját.

jogában áll e határozat megsemmisítését kérni az EK 230. cikk negyedik bekezdése alapján [43].

93. Ugyanilyen módon a második ügyben a Bíróság kimondta, hogy a Matra SA vállalkozást érintett félnek lehet tekinteni, mivel „mint a Közösség vezető többfunkciós gépjárműgyártója és a vállalkozás [támogatás kedvezményezettje] jövőbeni versenytársa – érdekeit a vitatott támogatás megadása érinti". A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a Bizottság határozatának megsemmisítése iránti kereset ennélfogva megengedhető [44].

94. Mindazonáltal e keresetnek kizárólag azon eljárási jogok védelme lehet a célja, amelyek az „érintetteket" az EK 88. cikk (2) bekezdése alapján megilletik. A hivatalos vizsgálati eljárás megnyitásának hiányát kell tehát megkérdőjelezniük [45].

95. Összefoglalva, az ítélkezési gyakorlat jelenlegi állásából az következik, hogy ha egy természetes vagy jogi személy valamely kifogást nem emelő bizottsági határozat ellen megsemmisítés iránti keresetet indít, bizonyítania kell egyrészt, hogy érintett fél jogállása van az EK 88. cikk (2) bekezdése értelmében, és másrészt keresetét arra kell alapoznia, hogy a Bizottság megtagadta a hivatalos vizsgálati eljárás megnyitását, amelynek keretében eljárási jogokban részesült volna.

96. Ellenben, ha a felperes közvetlenül a Bizottság előzetes vizsgálatát követően elfogadott értékelésének megalapozottságát vonja kétségbe, ugyanolyan helyzetbe kerül, mint bármely más személy, aki olyan határozatot kíván vitatni, amelynek nem címzettje, mint például valamely olyan személy, aki a hivatalos vizsgálati eljárás végén elfogadott határozat ellen nyújt be keresetet.

97. Így a fent hivatkozott Skibsværftsforeningen és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben az Elsőfokú Bíróság egyértelműen kimondta, hogy ha a felperes nem kéri a Bizottság határozatának hatályon kívül helyezését arra hivatkozással, hogy ez utóbbi megsértette a hivatalos vizsgálati eljárás megnyitására vonatkozó kötelezettségét, vagy ebből eredően nem tartotta be az eljárás által számára biztosított eljárási garanciákat, a Bíróság által a fent hivatkozott Plaumann kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben kialakított szigorú szempontok alkalmazandók [46].

98. Azon egyszerű tény, hogy a felperes az EK 88. cikk (2) bekezdése értelmében

43 – A fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 25. és 26. pontja.

44 – A fent hivatkozott Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 19. és 20. pontja.

45 – Lásd különösen a fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 23. pontját; a fent hivatkozott Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 17. pontját; a fent hivatkozott Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben hozott ítélet 47. pontját, és a fent hivatkozott Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben hozott ítélet 35. pontját, valamint az Elsőfokú Bíróság T-266/94. sz., Skibsværftsforeningen és társai kontra Bizottság ügyben 1996. október 22-én hozott ítélet (EBHT 1996., II-1399. o.) 45. pontját.

46 – Lásd a 45. pontot.

érintett félnek tekinthető, már nem elegendő a kereset elfogadhatóságához. Annak elfogadhatósága azon feltételtől függ, hogy a felperes bizonyítja, hogy a szóban forgó határozat sajátos jellemzői vagy egy őt minden más személytől megkülönböztető ténybeli helyzet folytán vonatkozik rá [47]. A Bíróság elismerte, hogy ez lehet a helyzet, ha a felperes bizonyítja, hogy a megtámadott határozat tárgyát képező támogatás a felperes piaci versenyhelyzetét érzékelhetően érinti [48].

99. Így az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy ha a felperes vitatja a hivatalos vizsgálati szakasz megnyitásának Bizottság általi elutasítását azzal érvelve, hogy eljárási jogait megsértették, bizonyítania kell, hogy az EK 88. cikk (2) bekezdése értelmében vett érintett fél, mivel a szóban forgó támogatás megadása *érintheti az érdekeit*.

100. Ezzel szemben, ha a felperes a támogatást értékelő határozatnak mint ilyennek a megalapozottságát vonja kétségbe, ilyen körülmények között bizonyítania kell, hogy *piaci versenyhelyzetét érzékelhetően érinti.* A közösségi bírósághoz való hozzáférése tehát nehezebb, mint az első esetben.

101. Ezen ítélkezési gyakorlatot az utóbbi években komoly kritikák érték.

102. Jacobs főtanácsnok a Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben ismertetett indítványában az említett ítélkezési gyakorlatot összetettnek, logikátlannak és következetlennek ítélte, mivel véleménye szerint mesterséges megkülönböztetést alkalmaz a közösségi bíráskodáshoz való hozzáféréssel kapcsolatban [49]. Számos fenntartást fejezett ki a fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben és a Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítélet tekintetében, végül a Bíróságot ítélkezési gyakorlatának felülvizsgálatára és tisztázására kérte, azt javasolva, hogy a közvetlen és személyében való érintettség kritériumát alkalmazzák – a kereset jogalapjától függetlenül – minden olyan esetben, amikor a felperes

47 – Lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben hozott ítélet 37. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

48 – Lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Cofaz és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 22–25. pontját és a fent hivatkozott Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben hozott ítélet 37. pontját.

49 – Lásd különösen az említett indítvány 101., 102. és 138–141. pontját. Amint azt Jacobs főtanácsnok hangsúlyozza, e nehézségekre az elméleti szakemberek is rámutattak, különösen J. Winter: „The rights of complainants in State aid cases: judicial review of Commission decisions adopted under Article 88 (ex 93) EC", *Common Market Law Review* (1999.), 36. szám, 521. o. U. Soltész és H. Bielesz: „Judicial review of State aid decisions", *European Competition Law Review* (2004.) 133. o.; L. Flynn „Remedies in the European Courts" in: A. Biondi és mások (szerk.), *The Law of State Aid in the EU*, Oxford 2004., 283. o. Lásd még: J. Azizi: „Droits de la défense dans la procédure en matière d'aides d'Etat: le point de vue judiciaire", in: *Un rôle pour la défense dans les procédures communautaires de concurrence*, Bruylant, Bruxelles, 1997., 87. o., különösen a 112–120. o. Vandersanden, G., „Pour un élargissement du droit des particuliers d'agir en annulation contre des actes autres que les décisions qui leur sont adressées", *Cahiers de droit européen*, 1995., n° 5 et 6; Lenaerts, K., „The legal protection of private parties under the EC Treaty: a coherent and complete system of judicial review?", *Scritti in onore di Giuseppe Federico Mancini*, II. kötet, Diritto dell'Unione Europea, Milano, 1998.; Jankovec, B., és Kronenberger, V., „Third parties in state aid litigation: Locus standi and procedural guarantees" in Sánchez Rydelski, M., *The EC State aid regime: distortive effects of State aid on competition and trade*, May, London, 2006., 848. o.; Sinnaeve, A., „State aid procedures: developments since the entry into force of the procedural regulation", *Common Market Law Review* 2007, n° 44, 965. o., valamint Coulon, E., és Cras, S., „Contentieux de la légalité dans le domaine des aides d'État: les récentes évolutions dans l'application des articles 173 et 175 du traité CE", *Cahiers de droit européen*, 1999., vol. 35, n° 1 et 2, 61. o., különösen a 91–110. o.

az EK 88. cikk (3) bekezdése alapján támad meg valamely határozatot, a személyében való érintettség követelménye azonban nem azonos az érintett fél fogalmával.

103. Még ha a jelen ügyek nem minősülnek is a legmegfelelőbb keretnek a területtel kapcsolatos új megközelítés ajánlására, mindazonáltal néhány megjegyzést kívánok tenni.

104. A közösségi bíróság általi különbségtétel az EK 88. cikk (3) bekezdése alapján elfogadott határozat elleni kereset elfogadhatóságának feltételeit illetően valóban bírálható. Ezen ítélkezési gyakorlat ugyanis végül oda vezet, hogy az állami támogatások ellenőrzési eljárásában az érintett felek számára elismert jogokat korlátozzák. Míg a Bíróság elismeri a felek jogait, ha keresetük alátámasztására eljárási garanciáik megsértésére hivatkoznak, ugyanakkor megtagadja tőlük e jogokat, ha maga a támogatást értékelő határozat megalapozottságát kívánják vitatni. Ilyen ítélkezési gyakorlat kérdéseket vet fel, és nem ad érthető tartalmat az EK 88. cikk (3) bekezdésének.

105. Pedig a közösségi bírósághoz való hozzáférés egyike azon területeknek, amelynek véleményem szerint jobban, mint bármi másnak, világosnak és következetesnek kell lennie. Könnyen érthetőnek kell lenniük azon szabályok és intézkedések bírósági felülvizsgálatához való jog korlátozásának, amelyeket a személyek tevékenységére vagy a helyzetére alkalmaznak az intézmények.

106. Márpedig valóban mesterséges különbséget tenni azonos kereset elfogadhatóságának feltételei között, amelyet azonos határozat ellen azonos célból nyújtanak be. A felperes célja véleményem szerint azonos, aszerint hogy eljárási jogainak védelmére hivatkozik vagy a támogatást értékelő határozat megalapozottságát vitatja. A felperes keresetével mindkét esetben a támogatás hivatalos vizsgálati szakaszának megnyitására törekszik.

107. Továbbá ilyen különbségtétel a közösségi bíróság feladatát nehezíti, mivel a megsemmisítés iránti kereset olvasásakor nem feltétlenül könnyű különbséget tenni a két eset között.

108. Következésképpen úgy tűnik számomra, hogy a Bíróságnak idővel egyszerűbbé és következetesebbé kell tennie ezen ítélkezési gyakorlatot, azáltal hogy az állami támogatások tárgyában hozott határozatok ellen indított keresetekre alkalmazandó elfogadhatósági feltételeket kizárólag a kereset célja alapján, és nem az annak alátámasztására felhozott jogalapok függvényében határozza meg.

109. Így a Bíróságnak el kellene ismernie, hogy ha valamely személy vitatja a Bizottság előzetes vizsgálatot követően elfogadott értékelésének megalapozottságát, az illető

szükségszerűen megkérdőjelezi a hivatalos vizsgálati eljárás megnyitásának hiányát, és következésképpen arra törekszik, hogy eljárási jogai védelemben részesüljenek. E kereset célja a hivatalos vizsgálati eljárás megnyitása, amelynek keretében a felperes előterjesztheti észrevételeit, és ez az egyetlen célja, bármi is legyen a felhozott jogalap.

110. E körülmények között azt javaslom a Bíróságnak, hogy a fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben és a fent hivatkozott Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben kialakított ítélkezési gyakorlatot alkalmazza az EK 88. cikk (3) bekezdése alapján hozott határozat ellen indított minden keresetre.

111. E megoldás lehetővé tenné egyrészt, hogy az egyének nagyobb hozzáféréssel rendelkezzenek a közösségi bírósághoz. A fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben és a fent hivatkozott Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítéletből eredő ítélkezési gyakorlat világosan tükrözi a Bíróság azon szándékát, hogy a bírósági védelem hatályát kiterjessze olyan személyekre, akik az eljárás e szakaszában nem tudják bizonyítani, hogy a fent hivatkozott Plaumann kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben kialakított szigorú szempontokat teljesítik. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy nincs semmiféle nyilvánossági forma, amely a harmadik feleket tájékoztatja a bejelentett támogatási tervezetekről. A Heineken Brouwerijen ügyben hozott ítéletben [50] a Bíróság így kimondta, hogy az EK 88. cikk (3) bekezdése „nem követeli meg, hogy a támogatás nyújtására vagy módosítására vonatkozó tervezetek Bizottságnak történő tagállami bejelentését azonnal minden érintett tudomására hozzák, ilyen kötelezettség egyedül a Bizottságot terheli az [EK 88. cikk (2) bekezdésben] előírt eljárás megnyitásakor” [51]. Másrészt az előzetes vizsgálati szakaszt *lezáró* határozatot közzéteszik az *Európai Közösség Hivatalos Lapjában*, mindazonáltal csak egy összefoglalást. Ami az érintett tagállamnak címzett határozatot illeti, ez csak a hiteles nyelven érhető el. Az említett határozatban foglalt információkkal kapcsolatban, lehetséges, hogy a határozat megsemmisítése iránt keresetet benyújtani kívánó személy nem rendelkezik elegendő információval annak az eljárást megindító kérelmében történő bizonyítására, hogy személyében érintett a fent hivatkozott Plaumann kontra Bizottság ügyben a Bíróság által kialakított szempontok értelmében [52].

112. E megoldás másrészt lehetővé tenné a Bizottság által elfogadott határozatok bírósági felülvizsgálatának erősítését. Nem szabad ugyanis elfelejteni, hogy az állami támogatások területén a Bizottság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik. A versenytársak számára – mint bármely más személy számára, akiknek az érdekeit a szóban forgó intézkedés érintheti – azon határozat megtámadási jogának elismerése, amely szerint a Bizottság – a hivatalos vizsgálati eljárás megnyitása nélkül – úgy határoz, hogy a bejelentett intézkedés nem minősül támogatásnak vagy a közös piaccal összeegyeztethető támogatásnak minősül, erősíti az általa elfogadott határozatok bírósági felülvizsgálatát és *a fortiori* a Szerződés szabályainak alkalmazását az állami támogatások területén.

50 – A 91/83. és 127/83. sz. egyesített ügyekben 1984. október 9-én hozott ítélet (EBHT 1984., 3435. o.).

51 – 15. pont.

52 – E tekintetben Tesauro főtanácsnok a Cook kontra Bizottság ügyben ismertetett indítványában kifejtette, hogy e körülmények között ezektől a vállalkozásoktól nem várható el, hogy az eljárást kezdeményező iratokban a támogatás mértékét és hatását pontosan megjelöljék, mint a támogatás hatását a kedvezményezett termelési költségeire, a piaci részesedés változását vagy a kereskedelmi szerkezetre gyakorolt hatást (41. pont).

113. Továbbá, ha a hivatalos vizsgálati eljárást már megnyitották és az érintett felek ennek keretében benyújthatták észrevételeiket, a Bizottság határozata elleni kereset vitathatatlanul magának az értékelés megalapozottságának megkérdőjelezésére irányul. Ennélfogva nyilvánvaló, hogy e határozat ellen keresetet benyújtani kívánó személynek sajátos érdeket kell igazolnia, és a fent hivatkozott Cofaz és társai ügyben hozott ítéletben kialakított szempontok értelmében bizonyítania kell, hogy piaci versenyhelyzetét érzékelhetően érinti a határozat.

b) A jelen ügy szempontjából történő értékelés

114. A fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben és a fent hivatkozott Matra kontra Bizottság ügyben kialakított ítélkezési gyakorlattal szemben kifejtett fenntartások ellenére a Bíróság, nagytanácsban ülésezve, a fent hivatkozott Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben hozott ítéletben mégis megerősítette ezen ítélkezési gyakorlatot [53]. Ezen ítéletet egy évvel a megtámadott ítéletet követően hozták.

115. Amint az a megtámadott ítéletnek különösen a 33. és 34. pontjából kiderül, az Elsőfokú Bíróság a fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben és a fent hivatkozott Matra kontra Bizottság ügyben a Bíróság által kialakított ítélkezési gyakorlat fényében vizsgálta a Kronofrance megsemmisítés iránti keresetének elfogadhatóságát. Emlékeztetek arra, hogy a Kronofrance azt kifogásolta a Bizottsággal szemben, hogy megsértette eljárási jogait, mivel megtagadta a hivatalos vizsgálati eljárás megnyitását, amely érintett félként lehetővé tette volna számára, hogy benyújtsa a tervezett támogatás megadásával kapcsolatos észrevételeit. Az Elsőfokú Bíróság emlékeztetett arra, hogy „amikor előzetes vizsgálat alapján meghozott bizottsági határozat megsemmisítése iránti keresettel a felperes az EK 88. cikk (2) bekezdése által előírt eljárási biztosítékok betartatását törekszik elérni, *érintettkénti minőségének puszta ténye elegendő e rendelkezés értelmében ahhoz, hogy az EK 230. cikk negyedik bekezdése értelmében közvetlenül és személyében érintettnek legyen tekinthető*”. [54] Véleményem szerint e következtetés teljes mértékben összhangban van a fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben, valamint a Matra kontra Bizottság ügyben a Bíróság által kialakított, és azóta a fent hivatkozott Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben hozott ítéletben megerősített ítélkezési gyakorlattal.

116. Az Elsőfokú Bíróság tehát a megtámadott ítélet 36–44. pontjában vizsgálta, hogy a felperest a 659/1999 rendelet 1. cikkének h) pontja értelmében vett „érintett félnek” lehet-e tekinteni. E célból a közösségi bíróság elemezte a Kronofrance farostlemezek piacán betöltött versenyhelyzetét.

53 – Lásd különösen a 31–37. pontot.

54 – Kiemelés tőlem.

117. A fent hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően az Elsőfokú Bíróság nem volt köteles vizsgálni, hogy a fellebbező érdekeit *lényegében* érintette-e a határozat. Elegendő volt azt bizonyítani, hogy a szóban forgó piacon a Kronofrance helyzetét a tervezett támogatás megadása *érinthette*.

118. A tényállás önálló értékelése keretében az Elsőfokú Bíróság így a megtámadott ítélet 36–44. pontjában vizsgálta a Kronofrance érintett piacon betöltött versenyhelyzetét. Az Elsőfokú Bíróság először megállapította, hogy a fellebbező és a kedvezményezett vállalkozás ugyanazon a termékpiacon volt jelen, nevezetesen a farostlemezgyártás piacán. Ezt követően rámutatott, hogy a releváns földrajzi piac az EGT piaca, amelynek területén a két vállalkozás szállítási területe található, és fedi egymást. Az Elsőfokú Bíróság tehát a megtámadott ítélet 44. pontjában arra a következtetésre jutott, hogy a felperes valóban versenytársa a támogatásból részesülő vállalkozásnak, és hogy így őt a 659/1999 rendelet 1. cikkének h) alpontja értelmében vett „érintett félnek" lehet nyilvánítani.

119. Ezen bizonyítás számomra elegendőnek tűnik a Bíróság által a fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben, valamint a fent hivatkozott Matra kontra Bizottság ügyben végzett versenyelemzés szempontjából.

120. E körülmények között és a fentiekre tekintettel úgy vélem, hogy az Elsőfokú Bíróság jogosan ítélte a Kronofrance-ot a 659/1999 rendelet értelmében vett érintett félnek, amely így jogosan indíthatott megsemmisítés iránti keresetet a megtámadott határozat ellen.

121. Véleményem szerint e jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

B – *A multiszektorális keretszabály téves értelmezésére és az EK 87. cikk megsértésére alapított második jogalapról*

122. E második jogalap véleményem szerint két részből tevődik össze. Az első rész alátámasztására a fellebbezők azzal érvelnek, hogy az Elsőfokú Bíróság a piaci versenyhelyzetre vonatkozó tényező Bizottság általi vizsgálatának elemzése során nem vette figyelembe bírósági hatáskörének határait. A fellebbezők úgy gondolják – a jogalap második ágának alátámasztására –, hogy az Elsőfokú Bíróság jogi hibát vétett a multiszektorális keretszabály értelmezése során, azáltal hogy úgy ítélte meg, hogy e tényezőt nem csupán az érintett ágazat strukturális kapacitásai fényében kell

értékelni, hanem annak vizsgálatával is, hogy a szóban forgó beruházások nem hanyatló piacon valósultak-e meg.

1. A felek érvei

123. A Németországi Szövetségi Köztársaság, valamint a Glunz és az OSB a Bizottság támogatása mellett úgy érvel, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta az EK 87. cikk (3) bekezdését és az 1998-as multiszektorális keretszabályt.

124. Az Elsőfokú Bíróság a multiszektorális keretszabály értelmezésével és a saját gazdasági értékelésével túllépte a bírósági felülvizsgálati jogkörének határait. Ebből következően nem vette figyelembe a Bizottságnak az EK 87. cikk (3) bekezdése alkalmazása tekintetében fennálló széles mérlegelési jogkörét, amelynek keretében elfogadta és alkalmazta e keretszabályt. Márpedig az Elsőfokú Bíróság az említett keretszabályt és különösen annak 3.2., 3.4. és 3.10. pontját a szövegükkel, értelmükkel és céljukkal ellentétesen értelmezte, azáltal hogy álláspontja szerint a tervezett regionális támogatás versenyre való hatását nem csupán az érintett szektor kapacitásainak kihasználása fényében, hanem a hanyatló piac fennállása figyelembevételével is értékelni kell. Ugyanis e rendelkezésekből következik, hogy a hanyatló piac kérdése kizárólag másodlagos ellenőrző feltétel, amelyet kizárólag akkor kell figyelembe venni, ha a kapacitáskihasználásra vonatkozó adatok nem elegendőek. Nem ez a helyzet áll fenn azonban a jelen esetekben, mivel a kapacitáskihasználásra vonatkozó minden adat rendelkezésre állt.

125. Továbbá az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 104–107. pontjában kimondta, hogy a multiszektorális keretszabályra vonatkozó értelmezésének nem mond ellent a Bizottság ingadozó tárgybeli gyakorlata. Márpedig a fellebbezők és a Bizottság azt állítják, hogy e gyakorlat alaposabb elemzése – épp ellenkezőleg – felfedné, hogy a Bizottság egy kivétellel (nevezetesen a Pirna AG számára nyújtott támogatással szemben kifogást nem emelő, 2000. május 16-i határozat [55]) mindig a fent említett rendben alkalmazta a felülvizsgálati kritériumokat.

126. Végül az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 108. pontjában igazolta a hanyatló piac kritériumának alkalmazását, mivel úgy ítélte meg, hogy a multiszektorális keretszabály 2002-ben elfogadott változata [56] a 32. pontjában a piac gazdasági hanyatlásának vizsgálatán alapul, a nehézségekkel küzdő ágazatok azonosítása érdekében. Márpedig függetlenül attól, hogy a 2002-es

55 – HL C 278., 26. o. A német hatóságoknak címzett határozat szövege a hiteles nyelven, vagyis németül elérhető a http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2000/n035-00.pdf. oldalon.

56 – HL 2002. C 70., 8. o.

multiszektorális keretszabály nem releváns e szöveg korábbi változatának értelmezéséhez, e megállapítás nem pontos. A releváns piac gazdasági hanyatlására való utalás még a megtámadott ítélet kihirdetése előtt kikerült a 2002-es multiszektorális keretszabályból. Ugyanis a nagyberuházási projektekhez nyújtott regionális támogatásokra vonatkozó 2002. évi multiszektorális keretszabályról szóló bizottsági közleménynek a strukturális problémákkal küzdő ágazatok jegyzéke megállapítása tekintetében, valamint a gépjármű- és a szintetikusszál-ágazatot érintő, az EK-Szerződés 88. cikkének (1) bekezdése szerinti megfelelő intézkedésekre vonatkozó javaslat alapján történő módosításáról szóló, 2003. november 1-jei közleménnyel [57] a Bizottság 2004. január 1-jei hatállyal módosította a 2002-es multiszektorális keretszabály 32. pontját.

2. Értékelés

a) A jogalap első ágáról, amely szerint az Elsőfokú Bíróság figyelmen kívül hagyta hatáskörének korlátait

128. Ellentétben a fellebbezők állításával, úgy vélem, hogy az Elsőfokú Bíróság jogosan gyakorolt teljes felülvizsgálatot a Bizottság értékelése felett a piaci verseny helyzetére vonatkozó korrekciós együttható értékelési módszerét illetően.

127. A Kronofrance ezzel szemben állítja, hogy a multiszektorális keretszabály 3.10. pontjának szövegéből kifejezetten kitűnik, hogy a valamely támogatási projekttel érintett piacon fennálló versenyhelyzet értékelésekor a Bizottság mindig köteles meghatározni, hogy a tervezet valamely strukturális többletkapacitással rendelkező piac kapacitásának növeléséhez vezet-e, és hanyatló piacot érint-e. Amint azt az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítéletben hangsúlyozta, mindig meg kell vizsgálni az utóbbi szempontot, mivel a hanyatló piacot érintő támogatás szükségszerűen a verseny súlyos torzulásának veszélyével járhat.

129. Nem vitatott, hogy a Bizottság az EK 87. cikk (3) bekezdésének alkalmazása során széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, különösen, amikor összetett gazdasági vagy társadalmi értékeléseket magában foglaló határozatokat fogad el [58]. Véleményem szerint ez a helyzet áll fenn, ha a Bizottságnak azt kell vizsgálnia, hogy a tervezett beruházással érintett piac strukturális többletkapacitástól szenved-e, vagy hanyatlik-e.

57 – HL 2003. C 263., 3. o.

58 – Lásd a megtámadott ítélet 79. pontját, valamint a C-91/01. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-4355. o.) 43. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, és az Elsőfokú Bíróság T-228/99. és T-233/99. sz., Westdeutsche Landesbank Girozentrale et Land Nordrhein Westfalen kontra Bizottság egyesített ügyekben 2003. március 6-án hozott ítéletének (EBHT 2003., II-435. o.) 282. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.).

130. Ilyen esetben a Bíróság úgy véli, hogy ezen értékelés bírósági felülvizsgálata korlátozott. A közösségi bíróság tehát nem helyettesítheti a Bizottság értékelését a tények általa elvégzett értékelésével. Az Elsőfokú Bíróság felülvizsgálata ezekben az esetekben az eljárási és az indokolási szabályok betartásának, a tények tárgyi pontosságának, valamint a jogi hiba, ténybeli nyilvánvaló mérlegelési hiba és a hatáskörrel való visszaélés hiányának vizsgálatára kell korlátozódnia [59].

131. Mindazonáltal úgy gondolom, hogy a jelen esetben nem ez a helyzet. Ugyanis a jelen fellebbezések keretében a Bíróságnak nem abban a kérdésben kell határoznia, hogy a támogatásban részesülő vállalkozás tevékenységével érintett piacon fennállt-e strukturális kapacitástöbblet, vagy hanyatlóban van-e. Az a kérdés, hogy az Elsőfokú Bíróság értelmezhette-e azt a módszert, amelyet a Bizottság a regionális beruházási támogatási projekt EK 87. cikkel való összeegyeztethetőségének ellenőrzése érdekében alkalmazott.

132. Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a közösségi bíróság főszabály szerint teljes körű ellenőrzést gyakorol annak megítélésében, hogy valamely intézkedés az EK 87. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozik-e [60].

133. Ez a helyzet a jelen ügyekben. Emlékeztetek arra, hogy a multiszektorális keretszabály létrehoz ugyanis egy módszert, amely lehetővé teszi a regionális beruházási támogatásoknak adható maximális támogatási intenzitás kiszámítását. Amint arra az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 102. pontjában felhívta a figyelmet, e módszer Bizottság általi végrehajtása kötelező joghatásokat eredményez, azáltal hogy meghatározza a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítható támogatási összeget. E számítási módszer tehát jogi jellegű és objektív elemek alapján kell végrehajtani. Azon kérdés, hogy a versenyhelyzetre vonatkozó tényezőt nem csupán az ágazatban fennálló kapacitástöbblet, hanem a hanyatló piac figyelembevételével kell-e számítani, nem tartozik a Bizottság által végzett összetett gazdasági értékelés körébe, hanem azt a Szerződés által rögzített szabályok fényében kell értelmezni [61].

134. Számos példa van az ítélkezési gyakorlatból, amelyben a közösségi bíróság ilyen ellenőrzést végzett. Így a fent hivatkozott Olaszország kontra Bizottság ügyben hozott ítéletre gondolok, amelyben az Olasz Köztársaság indított megsemmisítés iránti keresetet azon bizottsági határozat ellen, amely a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított egy ezen állam által adott támogatást. Ebben az ügyben az Olasz Köztársaság különösen azzal érvelt, hogy a Bizottság, azáltal hogy megtagadta a kis- és középvállalkozások számára adott támogatási intenzitás növelését, megsértette az EK 87. és EK 88. cikkét,

59 – Lásd a fent hivatkozott Olaszország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 43. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint az Elsőfokú Bíróság T-68/03. sz., Olympiaki Aeroporia Ypiresies kontra Bizottság ügyben 2007. szeptember 12-én hozott ítéletének (EBHT 2007., II-2911. o.) 150. pontját.

60 – A Bíróság C-83/98. sz., France kontra Ladbroke Racing és Bizottság ügyben 2000. május 16-án hozott ítéletének (EBHT 2000., I-3271. o.) 25. pontja. Lásd az Elsőfokú Bíróság fent hivatkozott Westdeutsche Landesbank Girozentrale et Land Nordrhein Westfalen kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 282. pontját, valamint a T-65/96. sz., Kish Glass kontra Bizottság ügyben 2000. március 30-án hozott ítélet (EBHT 2000., II-1885. o.) 64. pontját.

61 – Lásd e tekintetben a fent hivatkozott France kontra Ladbroke Racing és Bizottság ügyben hozott ítélet 25. pontját, az Elsőfokú Bíróság T-152/99. sz., HAMSA kontra Bizottság ügyben 2002. július 11-én hozott ítéletének (EBHT 2002., II-3049. o.) 159. pontját, és a fent hivatkozott Olympiaki Aeroporia Ypiresies kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 150. pontját.

valamint a kis- és középvállalkozások állami támogatásának közösségi keretszabályáról szóló bizottsági közleményt [62]. Ebben az ítéletben a Bíróság az EK 87. cikk és az általa követett célok fényében értelmezte az említett keretszabályt [63].

135. Ezen elemek fényében úgy gondolom, hogy az Elsőfokú Bíróság teljes körű ellenőrzést gyakorolhatott a Bizottság értékelése felett a piaci versenyhelyzetre vonatkozó korrekciós együttható értékelési módszerét illetően.

136. Az a véleményem tehát, hogy az Elsőfokú Bíróság nem vétett jogi hibát a Bizottság értékelésére vonatkozó bírósági felülvizsgálat terjedelmét illetően.

b) A jogalapnak a multiszektorális keretszabály értelmezése során az Elsőfokú Bíróság által elkövetett téves jogalkalmazására alapított második ágáról

137. Most meg kell vizsgálni, hogy az Elsőfokú Bíróság jogosan ítélhette-e úgy, hogy a Bizottság megsértette az EK 87. cikkét és a multiszektorális keretszabályt, hibázva a szóban forgó támogatás ellenőrzési eljárásában, azáltal hogy a versenyhelyzetre vonatkozó korrekciós együttható számítása során figyelmen kívül hagyta annak ellenőrzését, hogy a bejelentett támogatási terv nem hanyatló piacon fog-e megvalósulni.

138. Amint azt az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 89. pontjában megjegyezte, a multiszektorális keretszabályt lehetne a Bizottság által hivatkozott értelemben érteni. Az említett keretszabály 3.4. pontjából ugyanis kiderül, hogy a Bizottság megvizsgálja, hogy az elfogadott beruházások hanyatló piacon valósulnak-e meg, „ha a kapacitáskihasználásra vonatkozó adatok hiányosak”. A jelen ügyekben az iratokból kiderül, hogy a Bizottság az érintett ágazat strukturális kapacitáskihasználási rátájára vonatkozó adatokat elegendőnek ítélte a versenyhelyzetre vonatkozó tényező kiszámításához. Úgy tűnik tehát, hogy a Bizottság nem tért el a multiszektorális keretszabályban foglalt módszertől.

139. Mindazonáltal az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte meg – az említett keretszabály 3.4. pontjában használt fogalmak ellenére –, hogy e rendelkezést az EK 87. cikk fényében kell értelmezni. Így a megtámadott ítélet 96. és 97. pontjában úgy ítélte meg, hogy az ágazat strukturális kapacitáskihasználására vonatkozó adatok és a hanyatló piac fennállására vonatkozó adatok két különös értékelési szempontnak minősülnek, amelyeket a Bizottságnak egyidejűleg kell vizsgálnia.

62 – HL 1996. C 213., 4. o.

63 – Lásd az 50–54. pontot.

140. Véleményem szerint az Elsőfokú Bíróság nem alkalmazta tévesen a jogot.

141. Az állandó ítélkezési gyakorlatból ugyanis kiderül, hogy az információs és egyszerűsítési céllal elfogadott keretszabályok vagy közlemények, amelyek egyszerűsítik azon szempontokat, amelyeket a Bizottság alkalmaz azon kérdés vizsgálatánál, hogy valamely támogatási terv összeegyeztethető-e a közös piaccal, semmilyen körülmények között nem térhetnek el az EK 87. cikktől, és nem mentesítik a Bizottságot attól, hogy minden egyes ügyet e rendelkezésben kimondott szempontok fényében értékeljen [64]. Emlékeztetek rá, hogy az iránymutatások csak jelzésértékűek. Nincs normatív értékük [65]. Mint minden más másodlagos jogi aktus, amelyet az EK 87. és EK 88. cikk végrehajtása céljából fogadtak el, nem értelmezhető úgy, hogy korlátozza a Szerződésben előírt szabályok hatályát, vagy megsértse a Szerződés által követett célokat [66]. Annál is inkább emlékeztetni kell erre, mint azt a Bíróság a fent említett Belgium és Forum 187 kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben is kimondta, hogy az EK 87. és EK 88. cikk alapján kell a Bizottság hatásköreit értékelni az állami támogatások terén [67]. Így bár a Bizottság kötve van a saját maga által e tárgyban elfogadott keretszabályokhoz és közleményekhez, de csak akkor, ha ezek nem térnek el a Szerződés szabályainak helyes értelmezésétől [68].

142. A multiszektorális keretszabály elfogadásával és a maximálisan adható támogatási összeg rögzítésével a Bizottság korlátozni kívánta a versenyre gyakorolt kedvezőtlen hatásokat, amelyek a nagyberuházási projektekhez nyújtott regionális célú támogatásokból eredhetnek, amelyek felső határa magasabb, mint a regionális hátrány [69]. A versenyhelyzet alapján meghatározott, alkalmazandó korrekciós együtthatónak az érintett piacot kell tükröznie.

143. Amint azt az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 102. pontjában kimondja, ezen együttható meghatározásának a piac strukturális és konjunkturális elemzéséből kell tehát erednie. Amint arra utaltam, e vizsgálat annál is inkább fontos, mert a Bizottság ezen együtthatóra vonatkozó értékelése kötelező joghatásokat eredményez, mivel meghatározza a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítható támogatási összeget.

144. Így – a multiszektorális keretszabály 3.4. pontjának szövege ellenére – úgy gondolom, hogy a versenyhelyzetre vonatkozó korrekciós együttható értékelését nem

64 – Lásd a Bíróság 310/85. sz., Deufil kontra Bizottság ügyben 1987. február 24-én hozott ítéletének (EBHT 1987., 901. o.) 22. pontját, a C-351/98. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2002. szeptember 26-án hozott ítélet (EBHT 2002., I-8031. o.) 53. pontját, valamint az Elsőfokú Bíróság T-214/95. sz., Vlaams Gewest kontra Bizottság ügyben 1998. április 30-án hozott ítéletének (EBHT 1998., II-717. o.) 79. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

65 – Senden, L., „*Soft Law in European Community Law*" Hart Publishing, Oxford és Portland Oregon, 2004.

66 – Lásd a C-182/03. és C-217/03. sz., Belga Királyság és Forum 187 kontra Bizottság egyesített ügyekben 2006. június 22-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-5479. o.) 72. pontját.

67 — Ugyanott.

68 – Lásd a fent hivatkozott Olaszország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 45. pontját.

69 – Lásd a multiszektorális keretszabály 1.1–1.4. pontját.

csupán az érintett ágazat strukturális kapacitásainak vizsgálata alapján kell elvégezni, hanem azt is elemezni kell, hogy a tervezett beruházások nem járnak-e azzal a veszéllyel, hogy hanyatló piacon valósulnak meg.

145. Az Elsőfokú Bírósághoz hasonlóan úgy gondolom, hogy ezen adatok különállók, és a piac eltérő helyzetét tükrözik. Az első kritérium egy vállalkozás vagy ágazat termelési kapacitásain alapul, míg a második inkább a szóban forgó piac termékeinek vélelmezett keresletére és fogyasztására vonatkozik [70]. Nem lehetetlen megfigyelni valamely ágazatban a strukturális kapacitástöbblet hiányát, de mindazonáltal megállapítani a kereslet fokozatos csökkenését. Idővel e hanyatlás a vállalkozás vagy ágazat csökkent kapacitáskihasználási rátájához, és következésképpen strukturális kapacitástöbblethez vezethet. Így amint azt az Elsőfokú Bíróság jogosan megjegyzi a megtámadott ítélet 99. pontjában, valóban nem lehet elfogadni egy olyan értelmezést, amely szerint a Bizottság engedélyezheti állami támogatás megadását egy hanyatló piacra tartozó termékeket forgalmazó vállalkozás számára, anélkül hogy ezt a körülményt ezen intézmény a vizsgálata során figyelembe vette volna. Nyilvánvaló, amint azt az Elsőfokú Bíróság nagyon helyesen kiemeli, hogy egy ilyen piacon megvalósított beruházások a verseny torzulásának súlyos veszélyével járnak, ami egyértelműen az EK 87. cikk által kitűzött torzulásmentes verseny célkitűzésébe ütközik.

70 – Lásd a 17. és 18. lábjegyzetben hivatkozott multiszektorális keretszabály 7.7. és 7.8. pontját.

146. Következésképpen úgy vélem, hogy az Elsőfokú Bíróság jogosan ítélte úgy, hogy egy ágazat strukturális kapacitástöbblete és a hanyatló piac fennállása két különös értékelési szempontnak minősülnek, amelyeket a Bizottságnak egyidejűleg kellett volna vizsgálnia a versenyhelyzetre vonatkozó tényező értékelése keretében.

147. Az a véleményem tehát, hogy az Elsőfokú Bíróság nem alkalmazta tévesen a jogot a Bizottság értékelésének felülvizsgálata keretében.

148. E megfontolások összességének fényében úgy vélem, hogy e második jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

C – *Az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 64. cikkének megsértésére alapított harmadik jogalapról*

149. E harmadik jogalap alátámasztására a fellebbezők azt állítják, hogy az Elsőfokú Bíróság megsértette az eljárási szabályzatának a pervezető intézkedéseket előíró 64. cikkét.

150. A fellebbezők úgy vélik ugyanis, hogy az Elsőfokú Bíróságnak a Kronofrance keresete elfogadhatóságának megállapítása érdekében hivatalból meg kellett volna kérni bizonyos, az érintett vállalkozások értékesítési területeire vagy termelő üzemeire vonatkozó adatokat. Szerintük ezen adatok alapján az Elsőfokú Bíróság úgy ítélte volna meg, hogy a Kronofrance nem „személyében érintett" az EK 230. cikk negyedik bekezdése értelmében. Ezen információk összegyűjtésének elmulasztásával az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályt sértett.

151. Úgy vélem – csakúgy mint a Kronofrance – hogy e kifogás megalapozatlan.

152. A Bíróság ugyanis kimondta, hogy egyedül az Elsőfokú Bíróság dönthet az előtte folyamatban lévő üggyel kapcsolatban a rendelkezésére álló információk kiegészítésének esetleges szükségességéről. Annak mérlegelése, hogy az eljárási anyagok bizonyító erejűek-e, egyedül az Elsőfokú Bíróság hatáskörébe tartozik. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint e mérlegelésnek a fellebbezési eljárás keretében történő felülvizsgálata nem tartozik a Bíróságra, kivéve az Elsőfokú Bíróság elé terjesztett bizonyítékok elferdítése esetét, illetve amennyiben az Elsőfokú Bíróság megállapításainak ténybeli pontatlansága az ügy irataiból kitűnik [71].

71 – Lásd különösen a C-129/06. P. sz., Autosalone Ispra kontra Bizottság ügyben 2006. december 12-én hozott végzés 22. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

153. A jelen fellebbezések keretében nincs arra vonatkozó információ, hogy a jelen ügyekben ez lenne a helyzet. E körülmények között úgy vélem, hogy az Elsőfokú Bírósággal szemben nem lehet kifogásolni, hogy nem gyűjtött további információkat vagy felvilágosítást a Glunz és a Kronofrance farostlemezek piacán betöltött versenyhelyzetére vonatkozóan.

154. Következésképpen véleményem szerint e harmadik jogalap megalapozatlan, és el kell utasítani.

D – *Az EK 230. cikk második bekezdésének megsértésére alapított negyedik jogalapról*

155. A Glunz és az OSB a negyedik jogalap alátámasztására úgy érvel, hogy a megtámadott ítélet ellentétes az EK 230. cikk második bekezdésével, mivel a Kronofrance által indított megsemmisítés iránti kereset alátámasztására hivatkozott jogalapokat meghaladó kérdésekben is határoz.

156. Ugyanis az Elsőfokú Bíróság a Szerződés megsértésére alapítva helyezte hatályon kívül a megtámadott határozatot, mivel

a Bizottság nem vette figyelembe a hanyatló piac fennállását, holott a Kronofrance e kifogásra a Szerződés megsértésére vonatkozó első jogalap keretében nem hivatkozott, hanem kizárólag a hatáskörrel való visszaélésre alapított második jogalapja alátámasztására hivatkozott erre.

157. Ennélfogva az Elsőfokú Bíróság, mivel nem tett különbséget nyilvánvalóan eltérő érvek és jogalapok között, tévesen alkalmazta a jogot, annál is inkább, mivel az ítélkezési gyakorlat szerint a Szerződés megsértésére alapított jogalapot nem vizsgálhatja hivatalból a közösségi bíróság [72].

158. A Kronofrance-hoz hasonlóan úgy gondolom, hogy e jogalapot el kell utasítani.

159. Amint arra a második jogalap vizsgálatának keretében rámutattam, az Elsőfokú Bíróság a teljes körű felülvizsgálat keretében vizsgálta a Bizottság értékelését a versenyhelyzetre vonatkozó tényező számítását illetően. Emlékeztetek arra, hogy mivel a multiszektorális keretszabály által rögzített szabályokat az EK 87. cikke végrehajtása érdekében fogadták el, ezeket a Szerződés rendelkezéseinek megfelelően kell értelmezni [73]. Jogosan vizsgálta tehát az Elsőfokú Bíróság a megtámadott határozatot az EK 87. cikk szempontjából.

160. Következésképpen véleményem szerint e jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

161. A fenti megfontolások összességére tekintettel úgy vélem, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság, valamint a Glunz és az OSB által benyújtott fellebbezést egészében el kell utasítani.

VI – A költségekről

162. Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján, amelyet ugyanezen szabályzat 118. cikke alapján a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A jelen ügyekben a Kronofrance kérte a fellebbezők költségek viselésére való kötelezését. Mivel a Németországi Szövetségi Köztársaság, valamint a Glunz és az OSB jogalapjaik tekintetében pervesztesek lettek, kötelezni kell őket a költségek viselésére.

72 – A Glunz és az OSB az érvelésében a fent hivatkozott Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben hozott ítélet 67. pontjára hivatkozik.

73 – A jelen indítvány 141. pontjára utalok.

VII – Végkövetkeztetések

163. A fenti megfontolások alapján azt javaslom, hogy a Bíróság a következőképpen határozzon:

„1) A fellebbezéseket elutasítja.

2) A Németországi Szövetségi Köztársaság, valamint a Glunz AG és az OSB Deutschland GmbH maga viseli saját költségeit.”